

Hjemtagningsstrategi

19. maj 2010

Baggrund	1	Sagsnr.
Det fremgår af Budgetaftalen for 2010, at:	1	2009-147506
Investeringscase	2	Dokumentnr.
Besparelsespotentiale	2	2010-301779
Dimensionering	2	
Anlæg	3	
De fire strategispor	4	
Spor 1: Midlertidigt tilbud til unge handicappede	5	
Spor 2: Akut-pladser	6	
Spor 3: Ad-hoc hjemtagning	7	
Spor 4: Proaktivt køb og salg af pladser	8	
Baggrund for strategispor og investeringscase	8	
Status på Socialforvaltningens arbejde med hjemtagning	9	
Købte pladser og potentialer for hjemtagning	9	
Hvilke borgere kan hjemtages?	10	
Baggrund for besparelsespotentiale	10	
Købte pladser – antal og pris	11	
Manglende gennemsigtighed ved sammenligning af prisniveau	11	
Forventede konsekvenser af lovændring omkring handlekommuneansvar	11	

Baggrund

Det fremgår af Budgetaftalen for 2010, at:

”Socialforvaltningen og Økonomiforvaltningen udarbejder forslag til Hjemtagningsstrategi, der på sigt skal reducere antallet af køb af pladser i andre kommuner samt give bedre og billigere løsninger. Heri indgår udarbejdelse af businesscases. Hjemtagningsstrategien forelægges Socialudvalget og Økonomiudvalget og indgår i forhandlingerne om budget 2011.”

Strategien skal omfatte borgere, der allerede er placeret på botilbud. Formålet er således ikke at nedbringe ventelisterne.

Dette notat indeholder:

- investeringscase
- skitsering af hjemtagningsstrategispor
- status på Socialforvaltningens arbejde med hjemtagning
- overblik over købte pladser og potentialer for hjemtagning
- gennemgang af de forventede konsekvenser af en ændring af lovgivningen vedrørende handlekommuner

Notatets første del vedrører således specifikt Budget 2011, mens de øvrige dele dels uddyber præmisserne for investeringscasen dels skitserer de overordnede potentialer og strategier for hjemtagning.

Investeringscase

Investeringscasen skal indgå i budgetforhandlingerne for 2011.

Den er en kombination af tre strategispor; midlertidigt ungetilbud, akutpladser og ad-hoc-hjemtagning. Baggrund for og perspektiver i strategisporene uddybes efter gennemgangen af casen. I casen er strategisporene dimensioneret og tilpasset den planlagte udbygning og modernisering af handicapbotilbuddene i Socialforvaltningen.

Den samlede investeringsprofil er opstillet i bilag 1 for en 10-årig periode. Investeringen og hjemtagningen foretages i de første 4-5 år.

Besparelsespotentiale

Investeringscasen omfatter hjemtagning eller forebyggelse af køb af samlet 48 pladser. Derved forventes på sigt en årlig besparelse på 5,8 mio. kr. og en samlet besparelse i perioden 2011-20 på 45,6 mio. kr. Besparelsespotentialet øges på sigt som følge af initiale investeringer og løbende optimering af ressourceudnyttelsen.

Tabel 1: Årlig besparelse ifm. hjemtagning (1.000,-)

Besparelse	2011	2012	2013	2014	2015-20	I alt
Akutpladser	400	400	400	400	400	4.000

Ad Hoc hjemtagning	500	800	1.100	1.400	1.400	12.200
Ungetilbud til handicappede		800	1.200	1.600	1.600	13.200
Matchning af behov		300	600	2.400	2.400	17.700
I alt	900	2.300	3.300	5.800	5.800	47.100

Dimensionering

I tabel 2 ses den planlagte fordeling af hjemtagne borgere på de tre strategispor.

Tabel 2: Dimensionering af investering

Antal pladser	2011	2012	2013	2014	2015-20	I alt
Ungetilbud	0	12	6	6	0	24
Akutpladser	4	0	0	0	0	4
Ad hoc hjemtagning	8	4	4	4	0	20
Pladser i alt	12	16	10	10	0	48

De 24 helårspladser på midlertidige botilbud til unge handicappede indføres over 3 år, gennem etablering af nye pladser. I 2011 forventes ikke ekstraordinær hjemtagning, idet der ved udgangen af 2010 planmæssigt skal åbne en ny børneinstitution med plads til i alt 24 unge. Heraf også unge op til 25 år efter voksenparagrafferne i form af udslusningspladser ift. egen lejlighed eller lettere botilbud. Der vurderes derfor først at være behov for åbning af nye pladser til unge i 2012 og frem.

De 4 akutpladser forventes etableret i tilknytning til enten samlingen af forvaltningens to aflastningstilbud eller i tilknytning til de nye afskærmningspladser (jf. budget 2010). Derfor vil pladserne kunne stå klar i 2011 og ikke i udgangspunktet kræve yderligere anlægsmidler.

Ad hoc-hjemtagningen omfatter 8 borgere i 2011 og herefter 4 borgere årligt. Der forventes øget hjemtagning i 2011, idet der i 2010 åbner tilbud til unge aspergere og i starten af 2011 yderligere et nyt tilbud. Da der er købt en del pladser til netop denne målgruppe, forventes det, at der hurtigt kan hjemtages borgere til tilbuddene. De løbende hjemtagningstilbud begrænses af, at en række borgere i købte pladser er omfattet af frit valg. Derfor forventes efterfølgende hjemtaget 4 borgere om året.

Anlæg

Samlet afføder investeringscasen et anlægsinvesteringsbehov på 41,4 mio. kr. Dette omfatter pladser til hjemtagning samt etablering af supplerende pladser, så ventelisten ikke påvirkes af hjemtagningerne.

Tabel 3: Behov for anlægsmidler i investeringscasen (1.000,-)

Anlæg	2011	2012	2013	2014	2015-20	I alt
Ungetilbud til handicappede	9.000	2.700	9.800			21.500
Puljetilbud til nedbringelse af venteliste			14.500			14.500
Etablering af 4 akutboliger (Deponering)	5.400					5.400
Anlæg i alt	14.400	2.700	24.300			41.400

De 24 ungepladser etableres i et af Socialforvaltningens eksisterende tilbud, som er etableret efter Serviceloven. Tilbud etableret efter Serviceloven er mest hensigtsmæssige ift. ungegruppen. Dels af hensyn til de unge handicappedes begrænsede indtægt og dels af hensyn til, at det vil være nemmere at viderevisitere de unge til andre tilbud. Pladserne etableres i flere trin.

Etablering af nye servicelovboliger er isoleret set for dyrt. I stedet anvendes et eksisterende tilbud og kalkuleres med 13,5 mio. kr. i anlæg til etablering af 24 boliger (i eksisterende ældreboliger) til de udflyttende beboere, i forbindelse med den øvrige udbygning af botilbud i ældreboliger. Der er siden 2005 og til i dag truffet beslutning om konvertering af 292 ældre- og plejeboliger.

Da der er tale om et midlertidigt tilbud, og da det er et tilbud til ungegruppen, kan boligerne være mindre, og beboerne kan i højere grad anvende fællesfaciliteter. Der skal dog tages hensyn til handicappede med fysiske problemer for en del pladsers vedkommende for at optimere tilbuddets fleksibilitet. Dette fordyrer anlægsarbejdet/moderniseringen. Det vurderes, at ungetilbudet med de 24 pladser kan etableres/moderniseres for 8 mio. kr.

Samlet koster ungetilbudet og erstatningspladser til eksisterende beboere 21,5 mio. kr. i anlæg for 24 nye pladser og 24 moderniserede pladser. Skulle ungetilbudet etableres som nyt tilbud, ville anlægget skønmæssigt beløbe sig til 26 mio. kr. alene for ungetilbudet.

De yderligere 24 borgere, som hjemtages i form af ad hoc-hjemtagning og til akutpladser, hjemtages til eksisterende pladser eller ifm. anvendelsen af kommende nyåbnede pladser jf. Tryghedsplanerne. Der vil derfor i 2013 skulle anvendes 14,5 mio. kr. til etablering af 24 botilbudspladser som kompensation for de pladser, der er anvendt til den ekstraordinære hjemtagning, således at disse pladser vil kunne tages i anvendelse fra 2014 og frem.

De 4 pladser, der oprettes som akut-boliger, kan ikke etableres efter almenyttigboligloven. Der skal deponeres i alt 5,4 mio.kr., der

figurerer som anlægsudgifter.

Investeringscasen er baseret på 4 typer besparelser:

1. 7 % administrativ overhead, som pålægges taksten for alle købte pladser. Marginalomkostningen ved etablering af tilbud i eget regi er lig med driftsudgiften.
2. 1,5 % - øvrige stordriftsfordele, idet der hjemtages til specialiserede tilbud.
3. 1,5 % sfa. en forventning om relativt højere belægningsprocenter på egne tilbud målt ift. købte tilbud.
4. 4 % i langsigtet besparelse sfa. bedre matchning af borgerens behov. Effekten kommer dels af forvaltningens mulighed for at visitere borgere videre til andre tilbud, dels som mulighed for at tildele borgeren ekstra støtte indenfor tilbudets eksisterende rammer.

De fire strategispor

Nedenfor gennemgås de fire strategispor, som ligger til grund for Socialforvaltningens fremadrettede arbejde med køb og salg af pladser til handicappede:

1. Midlertidigt botilbud til unge handicappede
2. Akut-pladser
3. Ad-Hoc-hjemtagning
4. Proaktivt køb og salg af pladser

Det er kun spor som 1-3 indgår i investeringscasen, da spor 4 ikke fordrer investeringer, men strategisk køb af pladser enkeltstående pladser..

Strategisporene er udarbejdet på baggrund af en overordnet analyse af købte pladser på handicapområdet samt lovmæssige forudsætninger for botilbudsområdet og målrettet de forventede kort- og langsigtede behov.

Overordnet kan sporene i større eller mindre grad opfylde et eller flere af følgende formål:

- Etablering/tilvejebringelse af billigere tilbud i eget regi
- Bedre matchning af borgeres støttebehov
- Forebygge køb af pladser
- Forebygge ønske om frit valg
- Større kontrol over enhedspriser

Spør 1: Midlertidigt tilbud til unge handicappede

Målet med sporet er at forebygge køb af pladser til unge handicappede, der overgår til voksenområdet fra en døgnforanstaltning på børneområdet. Denne gruppe udgør 55 % af tilgangen på købte pladser, svarende til 16 pladser om året. Gennemsnitsprisen er 640.000 kr. årligt og den økonomiske belastning af tilgangen ca. 10 mio. kr. årligt.

I forbindelse med børnenes overgang til voksenområdet foreligger der en anledning til at handle, idet de unge med varigt støttebehov som oftest vil skulle skifte til et tilbud efter voksenparagrafferne i Serviceloven. Disse unge er indtil det 18. år placeret i andre kommuner enten ifa. familiepleje, private opholdssteder eller kommunale tilbud. På grund af lav omsætning på egne pladser, vil der sjældent være et ledigt tilbud, når en handicappet overgår til voksenområdet, derfor købes ofte plads. De eksisterende udbygningsplaner omfatter etablering af botilbud til borgere på venteliste og er således ikke rettet mod denne målgruppe. Endvidere åbner disse tilbud ikke løbende og vil derfor ikke kunne imødekomme behovet.

Ungetilbudet skal være et midlertidigt botilbud (§ 107 dog med døgndækning), som den unge kan tilbydes, indtil der opstår en ledig plads i egne tilbud, der matcher brugerens behov på længere sigt. På den baggrund skal der være tale om et meget fleksibelt tilbud, både hvad angår metode, bemanning og målgruppe. Flexibiliteten vil på kort sigt give et mindre besparelsespotentiale på driftsudgifterne. Men omvendt vil et midlertidigt botilbud give større mulighed for at flytte borgeren til tilbud indenfor eget regi ifm. beboerrokader og derigennem opnå en bedre ressourceudnyttelse samt forebygge ønske om frit-valg for den del, som venter på et §108 tilbud.

Opsummering spor 1	Økonomi	Bemærkning
Antal pladser	24 pladser	Etableret over 2 år
Investering	21,5 mio. kr. (anlæg)	Pladser bør være Servicelov ift. fleksibilitet og målgruppens økonomi
Økonomi	13,2 mio. kr. (drift)	
Besparelse	2,2 mio. kr.	Årlig besparelse på sigt ifa. lavere marginalomkostning pr plads og bedre matchning (timing) af støttebehov og tilbud på kort og lang sigt.

Spør 2: Akut-pladser

Målet med dette spor er at undgå/forebygge køb af pladser pba. akut

opståede behov blandt handicappede borgere på venteliste.

Omsætningen på egne botilbudspladser er relativt lav set både ift. det samlede antal pladser og ift. ventelisten til botilbud. Der kan derfor opstå behov for køb af pladser, hvis en borgers situation ændrer sig væsentligt eller pludseligt, ligesom borgere på venteliste kan ønske frit valg til eksterne tilbud. På den baggrund vil der årligt være en tilgang på 10 købte pladser. Gennemsnitsprisen er 980.000 årligt, og den økonomiske belastning ca. 9,8 mio. kr. om året (varigt).

På nuværende tidspunkt kan kommunens aflastningstilbud kun i begrænset omfang optage akutplaceringer, idet tilbudene er tiltænkt aflastning for hjemmeboende handicappede. Der er i tilknytning til de eksisterende ordinære botilbudspladser ikke tomme boliger, som kan anvendes til akutpladser.

Det kan ikke undgås, at borgere ønsker frit valg, men skyldes ønsket et øget/ændret støttebehov, kan et aflastnings- eller akut-tilbud være et relevant alternativ. Da akut-tilbud skal etableres som fleksible tilbud af midlertidig karakter, mindskes besparelspotentialet på kort sigt.

Sporet omfatter ikke tilstrækkeligt mange borgere på kort sigt til at det er muligt at etablere et enkeltstående tilbud, idet et tilbud bør rumme omkring 20 pladser. Akutpladserne bør i stedet etableres i relation til eksisterende udbygningsplaner eller kombineres med etablering af aflastningspladser. Ved etablering vil enkelte pladser derfor skulle reserveres akutfunktion frem for borgere fra venteliste. Akutpladser i relation til aflastningspladser vil være mest relevant, idet disse også skal etableres efter Serviceloven og dermed giver større fleksibilitet ved videre flytning af beboerne.

Opsummering spor 2	Økonomi	Bemærkning
Antal pladser	4 pladser	Tilvejebragt over 1-2 år
Investering	5,4 mio. kr. (deponering)	Pladser bør være efter serviceloven for fleksibilitet, hvilket kræver større deponering. Anlægges ifm. udbygning/modernisering af eksisterende nye tilbud eller i tilknytning hertil.
Økonomi:	3,4 mio. kr. (drift)	
Besparelse	0,5 mio. kr.	Årlig besparelse sfa. lavere marginalomkostninger ved etablering af egne pladser samt bedre matchning af støttebehov og tilbud på længere sigt.

Spør 3: Ad-hoc hjemtagning

Målet med dette spor er at fremme anvendelsen af egne tilbud, hvor de er billigere end den købte plads til en given borger. Sporet er dermed rettet mod eksisterende købte pladser, hvor der ved den forventede ændring i lovgivningen bliver handlemulighed ved ændrede behov, eller når borgeren selv ønsker det.

Da hovedparten af de sager, som kommunen overtager handleansvaret for, er §108-botilbud, vil borgeren fortsat have frit valg. Årligt forventes det dog, at 10-15 borgere i købte pladser vil få ændrede behov, som giver anledning til en viderevisitering til egne tilbud. Forventningen er baseret på den omsætning, der er blandt egne pladser.

Købte §108-tilbud har en gennemsnitspris på 775.000 kr. pr. helårsplads. Kommunens egne §108-tilbud koster gennemsnitligt 738.000 kr. Forskellen skyldes primært de 7% i overhead, rent driftsmæssigt koster pladserne det samme. Der vil således skulle hjemtages mange borgere, før en investeringscase bliver rentabel. Dette vurderes ikke muligt som følge af frit-valgsbestemmelsen, der gør det vanskeligt at finde borgere, som målgruppemæssigt passer sammen, og som samtidigt også tidsmæssigt ønsker og/eller har behov for at flytte.

Hjemtagningen vil derfor skulle ske løbende, når der opstår handlingsrum ved ændringer i borgerens situation. Der vil derfor ikke være behov for etablering af ”hjemtagningsbotilbud”, men nærmere at der reserveres/tilvejrbringes ledige pladser til en sådan enkeltvis hjemtagning. Sådanne pladser kunne være akutpladser/aflastningspladser under spor 2 eller pladser, som opstår ifm. udflytning fra eksisterende tilbud til nybyggede tilbud, kunne reserveres til formålet.

Den marginale prismæssige forskel mellem købte og egne tilbud nødvendiggør en minutøs matchning af borgerens behov ift. konkrete botilbud for at realisere en besparelse. Til dette formål er Fælles Sprog relevant, og den forventede fulde implementering heraf med udgangen af 2010 er næsten en forudsætning for at opnå besparelser ved ad hoc-hjemtagning.

Opsummering spor 3	Økonomi	Bemærkning
Antal pladser	20 pladser	Tilvejrbringes løbende 2011-14
Investering	14,5 mio. kr. (anlæg)	Anlægsmidler til udbygning af egne pladser således ventelisten ikke påvirkes af hjemtagning
Økonomi:	13,2 mio. kr. (drift)	Løbende konvertering af køb til drift
Besparelse	2,3 mio. kr.	Årlig besparelse sfa. stordriftsfordele samt bedre matchning af borger og tilbud på kort og lang sigt.

Spør 4: Proaktivt køb og salg af pladser

Målet med sporet er optimering af køb og salg af botilbudspladser. Formålet er at have mulighed for, at udvide aktiviteten på kort sigt, uden at der skal anvendes/investeres i anlægsmidler. Strategisk køb af pladser vil også kunne udskyde anlægsprojekter ift. konkrete målgrupper, indtil der er basis for at kunne etablere et tilbud i eget regi, med et bæredygtigt antal pladser

En satsning på salg af pladser er som udgangspunkt ikke relevant som følge af den lave omsætning på interne pladser samt ventelisterne. København har som regel egne borgere, der venter på plads, når der opstår ledige pladser.

Ved implementeringen af visitations- og styringskonceptet og Fælles Sprog II, vil det fremadrettet blive nemmere at vurdere prisen på købte pladser ift. taksten for egne tilbud. For nogle borgeres vedkommende vil købte pladser være billigere end egne tilbud. Eksempler er unge på STU-forløb, som er mindre støttekrævende, eller unge som har brug for midlertidigt botilbud ift. botræning mhp. udslusning i egen bolig. Den gennemsnitlige enhedspris er på disse tilbud lavere ved køb, ligesom der vil være en anlægsmæssig besparelse ved anvendelse af købte tilbud.

Opsummering spor 4	Økonomi	Bemærkning
Antal pladser	10 pladser	Købt over 2 år
Økonomi:	3 mio. kr. (drift)	Drift til køb af private tilbud.
Besparelse	Afhænger af konkrete borgere.	Besparelse ved enten lavere takster i konkrete sager. Derudover udskydelse af anlægsudgifter til fremtidige investeringer/udbygning.

Strategisporet indgår ikke i investeringscasen, da det primært afføder anlægsbesparelser og kan implementeres uden investeringer som led i mindre rokeringer mellem interne og købte pladser. Strategisporet er således en del af den samlede hjemtagningsstrategi.

Baggrund for strategispor og investeringscase

I det følgende uddybes baggrunden for strategispor og investeringscase, herunder;

- Socialforvaltningens hidtidige arbejde med hjemtagning
- Overblik over købte pladser og potentialer for hjemtagning
- Perspektiverne for hjemtagning som følge af den forventede ændring af loven om handle- og betalingsansvar for borgere i

købte pladser.

Status på Socialforvaltningens arbejde med hjemtagning

Socialforvaltningen etablerede i 2009 et rejsehold, som besøger botilbud i andre kommuner og regioner, hvor København har købt pladser til voksne handicappede. Hensigten er bl.a. at vurdere, om København kan håndtere borgeren billigere selv og i så fald se på mulighederne for en hjemtagning.

På baggrund af rejseholdets arbejde er hjemtaget en domfældt borger med en deraf følgende årlig besparelse på 0,9 mio. kr. Der er endvidere undersøgt i alt 15 sager, hvor København er handlekommune, og hvor de årlige udgifter er over 1 mio. kr. Det er vurderet, at der er et konkret besparelsespotentialt forbundet med hjemtagningen af 6-8 borgere til 2 botilbud. I Budget 2010 blev der på baggrund af denne analyse og den udarbejdede investeringscase afsat 2 mio. kr. i 2010 og 9,3 mio. kr. i 2011 til anlæg af 12 afskærmingspladser, som vil muliggøre denne hjemtagning. Besparelsen forventes at blive i alt 3-4 mio. kr.

Senest er yderligere 15 sager med årlige udgifter mellem 0,5-1 mio. kr. gennemgået. Af de 15 sager var København fortsat handlekommune i de 8. De resterende 7 vil blive gennemgået med henblik på eventuel hjemtagning af handleansvar, hvis den foreslåede lovændring på området træder i kraft. Af de 8 borgere, som København fortsat er handlekommune for, vurderes de 7 at kunne rummes i egne tilbud, herunder planlagte nye tilbud, og kunne hjemtages som en del af ad hoc-sporet. Hjemtagning af 2 af de 7 kan på sigt give samlet en årlig besparelse på 500-600.000 kr. De resterende 5 borgere har forskelligartede behov, og der er ikke pt. ledige pladser på relevante tilbud, men når de hjemtages, forventes en besparelse på 500.000 årligt.

Købte pladser og potentialer for hjemtagning

Tabel 4 viser antallet af sager, hvor København pt. er refusionskommune, dvs. hvor København afholder udgifterne, men ikke har indflydelse på visitering af ydelser og anden håndtering af borgeren.

Det fremgår, at der er flest borgere på § 108-botilbud, herunder især de dyre sager. Borgere i § 108-tilbud har frit valg, hvorfor mulighederne for hjemtagning begrænses. Borgere i § 107-tilbud er ikke omfattet af frit valg, da der er tale om midlertidige tilbud til borgere, der på sigt kan forventes at klare sig i egen bolig.

Tabel 4. Fordeling af sager på § 107 og § 108 botilbud (December, 2009)

Tilbud	Kbh. refusionskommune			Kbh. handlekommune	Samlet
	§ 107	§108	I alt		
Udgiftsinterval				§ 107	Ialt
< 500 t. kr.	39	99	138	26	164
< 1000 t. kr.	20	215	235	15	250
< 2000 t. kr.	3	40	43	8	51
> 2000 t. kr.		3	3	7	10
Total	62	357	419	56	475*

* Det samlede tal afviger fra Socialforvaltningens aktivitetstal, hvilket skyldes samkøringstidspunktet, ligesom der er sager, som både købes og sælges, som ikke tæller med.

Socialforvaltningen har ikke overblik over, hvilke typer botilbud, København køber, herunder hvorvidt tilbuddene er købt til eksempelvis autister eller udviklingshæmmede. Dette skyldes, at det ikke er lovligt at indhente information om borgeren eller tage kontakt til botilbuddene uden samtykke fra borger eller værge, når København ikke er handlekommune. Det er derfor uforholdsmæssigt ressourcekrævende at skabe overblik over de købte tilbud, ligesom det indtil videre ikke har været muligt at overtage handleansvar, hvorfor den specifikke viden har været mindre relevant. Ved en lovændring vil de sager, der vurderes relevante for hjemtagning af handleansvar, blive gennemgået. De forventede konsekvenser af lovændringen gennemgås i afsnittet herom længere fremme i notatet.

Hvilke borgere kan hjemtages?

Borgere fra private botilbud og fra § 107-tilbud kan umiddelbart hjemtages, da de ikke er omfattet af frit valg. Borgere fra § 108-tilbud kan kun hjemtages, hvis de selv ønsker det. Personer i § 108-tilbud kan dog flyttes uden samtykke, hvis de vurderes at være til skade for sig selv eller andre, og hvor andre muligheder er udtømte. Denne bestemmelse anvendes meget sjældent og skal i det enkelte tilfælde godkendes af Det Social Nævn.

Baggrund for besparelspotentiale

§ 107-tilbuddene har den laveste pladspris. 65 af i alt 118 pladser koster under 0,5 mio. kr., mens 35 koster op til 1 mio. kr., 11 op til 2 mio. kr. og 7 over 2 mio. kr. jf. tabel 4. Gennemsnitspriser fremgår af tabel 5. Da en væsentlig del af besparelspotentialet består af den administrative overhead på 7 %, som indregnes i taksten for solgte pladser, giver den lave pladspris som udgangspunkt et mindre besparelspotentiale.

Udover besparelsen på den administrative overhead, findes besparelserne ved hjemtagning primært gennem stordriftsfordele. Når

flere borgere indenfor samme målgruppe samles på ét botilbud, kan der således opnås besparelser på personaleomkostningerne. For at opnå en sådan besparelse, skal der samles nok borgere til, at der kan oprettes et botilbud på mindst 6-8 pladser for borgere med pladspriser på over 1 mio. kr. For borgerne med en pladspris på 0,5-1 mio. kr. opnås bedst ressourceudnyttelse ved en enhedsstørrelse på 20-25 borgere.

Det største besparelspotentiale findes ved hjemtagning af borgere, der koster over 1 mio. kr. om året. Denne gruppe borgere har det største støttebehov og ofte udadreagerende adfærd. Det kan være domfældte udviklingshæmmede og borgere med multiple funktionsnedsættelser med højt støttebehov. Til disse borgere er det relevant at oprette afskærmingspladser, hvoraf en del vil skulle oprettes udenfor Københavns Kommune pga. behov for ro og adgang til udendørsarealer.

Købte pladser – antal og pris

Nedenstående tabel viser gennemsnitspris på køb og drift af pladser på hhv. § 107 og § 108.

Tabel 5. Gennemsnitspriser på køb og drift 2009 (1.000,-)

Handicaptilbud	§107	§108
Købte tilbud	566	775
Egne tilbud (budgetteret driftsudgift)*	624/302	708

*De 624 tkr. er gennemsnitsprisen for egne §107 botilbud (aflastning og botilbud) og 302 tkr. er gennemsnitsprisen for egne bofællesskabspladser.

Købte pladser på § 108-tilbud koster 9,5% mere, end et §108-tilbud er budgetteret til at koste i drift i Socialforvaltningen, hvilket primært skyldes den administrative overhead på 7%. Priserne for § 107-tilbud lader sig dårligt sammenligne, da kommunens egne tilbud typisk er aflastning og bofællesskaber, som er billige. I København er der herudover kun etableret få § 107-botilbud til handicappede. De købte pladser er i mindre grad bofællesskaber og i højere grad private tilbud.

Manglende gennemsigtighed ved sammenligning af prisniveau

På baggrund af Socialforvaltningens datagrundlag er det ikke muligt entydigt at udlede, hvorvidt der er forskelle i prisniveau mellem kommuner. Dette skyldes, at der i dag ikke er gennemsigtighed omkring målgruppebeskrivelser, og hvad der betales for ift. den enkelte borgers støttebehov. Ligesom internt i Socialforvaltningen mangler der kommunerne imellem et fælles sprog til at beskrive borgernes behov, og det er derfor svært at sammenligne på tværs.

Socialforvaltningen forventer at udrulle Fælles Sprog på handicapområdet i 2010 mhp. udarbejdelse af en ny

budgetfordelingsmodel på egne institutioner pr. 1. januar 2011.

Forventede konsekvenser af lovændring omkring handlekommuneansvar

Det er vanskeligt at styre udgifterne til handicappede, der er placeret i købte botilbud, hvor betalingskommunen ikke har handleansvaret og således ikke kan påvirke den udgift, som den skal afholde. I Økonomiaftalen for 2010 mellem regeringen og KL blev det derfor aftalt at arbejde for en ændring af lovgivningen, således at handlemuligheden følger betalingsansvaret.

Der er stillet lovforslag om ændring af retssikkerhedsloven, som hvis det vedtages vil få virkning fra 1. januar 2011. Med lovændringen vil den oprindelige opholdskommune forblive handlekommune vedrørende ydelser efter serviceloven i forhold til borgere fra kommunen, der flytter i botilbud i andre kommuner. Dette gælder for de boformer, som hidtil har været omfattet af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 2 nr. 1-5, herunder også botilbud til handicappede efter § 107 og § 108. For så vidt angår eksisterende sager, vil betalingskommunen som udgangspunkt overtage handleansvaret ved lovens ikrafttrædelse.

Ændringen vil omfatte alle ydelser til og forpligtigelser over for voksne efter serviceloven men i udgangspunktet ikke efter pensionsloven eller anden lovgivning. Der skal således samarbejdes med opholdskommunen omkring en helhedsorienteret indsats for borgeren. I lovforslaget ligger en mulighed for, at handleansvaret kan uddelegeres eksempelvis ift. borgere, som bor langt væk fra betalingskommunen.

Da det i nogle tilfælde ikke vil være rationelt for betalingskommunen at overtage handleansvaret, har kommunerne i perioden 1. august-30. september 2010 mulighed for at beslutte *ikke* at overtage handleansvaret i konkrete sager. Afgørelsen skal træffes ud fra en vægtning af budgetmæssige behov, administrative hensyn og hensynet til borgeren. Af hensyn til borgeren vil kommunen ikke senere kunne ændre afgørelse. Med lovforslaget skal borgeren ikke samtykke til afgørelsen, hvilket ellers har været gældende tidligere for beslutninger omkring borgerens handlekommune. Det gælder dog, at borgere, som har skiftet til botilbud i en anden kommune efter frit-valgsbestemmelsen også skal have handlekommune der, hvor de har opholdskommune. Dette forhold gælder også bagudrettet, hvilket begrænser antallet af sager, hvor handleansvaret kan hjemtages.

Tabel 6: Potentielt skift i handleansvaret i botilbudssager

Område	Overtagelse af handleansvar	Afgive handleansvar	Netto skift i handleansvar
Handicap	440	82	358

Psykiatri	591	84	507
I alt	1031	166	865

København vil potentielt kunne blive handlekommune i samlet 1031 nye sager på handicap- og psykiatriområdet og miste handleansvaret for 166 solgte pladser. Netto svarer dette til en tilgang på 865 sager med hhv. 358 på handicap- og 507 på psykiatriområdet.

Med handleansvaret følger det personrelaterede tilsyn, herunder som nævnt samarbejdet med opholdskommunen ift. en række ydelser. Dertil kommer den udfordring, der følger af, at sagerne er spredt i mange kommuner og på mange forskellige tilbud. En overtagelse af handleansvaret afføder således øget ressourcetræk på sagsbehandlerniveau, idet opgaverne tidligere har været varetaget af opholdskommunen. Lovforslaget forventes ikke at afføde DUT-kompensation, da opgavefordelingen ikke ændres mellem stat/kommune. Da København er netto-køber, vil kommunen blive relativt hårdt ramt.

Der er foretaget en gennemgang af folkeregisteroplysningerne på de eksisterende refusionssager på handicapområdet mhp. en overordnet vurdering af omfanget af sager, hvor handleansvaret kan hjemtages med fordel. Resultatet af undersøgelsen fremgår af tabel 7. Kun 21 % af borgerne i de 403 refusionssager har indenfor de sidste 20 år boet i København.

Tabel 7: Antal år, borgere i refusionssager har boet udenfor København (handicap)

Antal år uden for København	Udgiftskategori				I alt	Pct. fordeling
	< 500 tkr.	< 1.000 tkr.	< 2.000 tkr.	> 2.000 tkr.		
0 - 9 år	14	21	8		43	11%
10 - 19 år	16	19	7		42	10%
20 - 29 år	11	20	4		35	9%
30 - 50 år	26	36	12	3	77	19%
50 - 70 år	44	85	10		139	34%
70 + år	24	43			67	17%
Hovedtotal	135	224	41	3	403*	100%

*De 403, som er øjebliksbilledet, svarer til helårsaktiviteten på de 440 i tabel 6.

Socialudvalget behandler d. 2. juni indstilling omkring kriterier for hjemtagning af handleansvar. På handicapområdet er det indstillet at kommunen, efter en konkret vurdering hjemtager handleansvaret for alle sager over 1 million i årligt udgift, samt sager hvor borgren indenfor de sidste 20 år har haft en adresse i København. Vedrørende øvrige borgere vil handleansvaret ikke blive taget tilbage. Der vil samlet blive indhentet oplysninger i 114 sager, hvoraf det forventes at handleansvaret hjemtages i 80 sager.

Styring af hjemtagning af borgere

Idet hjemtagningen sker til både nybyggede og eksisterende pladser, skal der ske en samlet koordinering af, hvilke borgere der hjemtages. Visitationen i Handicapcenter København vil fra udgangen af 2010 lægge plan for, hvilke konkrete borgere og målgrupper, det i det følgende år vil være økonomisk og socialfagligt hensigtsmæssigt at arbejde på en hjemtagning af. Herved sikres både, at der i de konkrete borgersager arbejdes for en hjemtagning, og at det er koordineret ift. hvilke målgrupper, der vil være ledige/nyåbnede pladser til.

Driften af de nyåbnede pladser, der hjemtages til, skal finansieres af budgetoverflytninger fra budgettet til køb af pladser. Der vil i forbindelse med den månedlige økonomiske detailopfølgning på købsområdet løbende skulle reserveres midler til fremtidige budgetomflytninger til drift af pladser.

De pladser, som anvendes, skal i udgangspunktet anvendes til hjemtagning af borgere i fremmede tilbud og ikke gives til borgere på venteliste. Dette sikres, jf. ovenstående, ved at driften af pladserne finansieres gennem nedskrivning af budgettet til køb af pladser. Der vil således kun anvendes pladser til borgere fra venteliste, såfremt der er tale om et alternativ til køb af plads. Dette kunne være tilfældet, såfremt der opstår et akut behov blandt en eller flere af de ventende borgere i perioden, hvor der ellers ville være blevet købt en plads.